

Zilverplan met een Gouds randje

Plan van aanpak gemeente Gouda 2024 - 2026

Samenvatting

Nederland vergrijst. Het aantal 65-plussers toe en mensen worden gemiddeld genomen steeds ouder. Dit wordt ook wel de dubbele vergrijzing genoemd. In 2035 zal ruim 24 procent van de Nederlandse bevolking 65 jaar of ouder zijn, nu is gemiddeld nog 20 procent. Het aantal 65-plussers bedroeg in 2023 al 20,4% van de totale bevolking van Gouda. Het aantal ouderen (65-79 jaar) zal naar verwachting tot 2040 toenemen met 22%. Daarnaast zal het aantal oudere inwoners van 80 jaar en ouder waarschijnlijk groeien met 86% tot 6779 in 2040.

In dit Zilverplan, met een Gouds randje, worden verschillende actielijnen uitgewerkt die voortvloeien uit een onderzoeksnotitie die begin 2024 is afgerond.

De gemeente wil met de onderstaande thema's als eerste aan de slag, omdat de bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid en de mogelijkheden binnen Gouda voor ouderen bijdragen aan de preventie van geïndiceerde zorg. Dit is passend bij de doelstellingen van het Programma Sturen op Zorg voor Nu en Straks, het verstevigen van de sociale basis en de leidende principes van het GALA.

Ouderenvoorlichting

De gemeente zet vrijwillige ouderenvoorlichters in om ouderen van 75 jaar en ouder (vrijblijvend) te informeren over passende voorzieningen en mogelijkheden op het gebied van ouder worden in Gouda. Dit heeft als doel dat een oudere zo lang als mogelijk zelfstandig kan blijven wonen en de regie houdt over zijn of haar eigen leven. In 2025 zal de focus van de coördinator ouderenvoorlichting liggen op het vergroten van de zichtbaarheid en vindbaarheid van de ouderenvoorlichting. Daarnaast zal de coördinator ouderenvoorlichting vanaf 2025 themabijeenkomsten in de wijk gaan organiseren voor ouderen. Deze bijeenkomsten dragen bij aan de bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid en de mogelijkheden binnen Gouda voor ouderen.

Bewustwordingscampagne

De gemeente wil een bewustwordingscampagne lanceren. De planning is dat deze gelanceerd wordt in het 4^e kwartaal 2024 en loopt gedurende een jaar door in 2025. De lokale bewustwordingscampagne zal aansluiten op de landelijke campagne: 'Praat vandaag over morgen'. In deze bewustwordingscampagne wordt specifiek aandacht aan het thema dementie gegeven. Dit om het zijn van een dementievriendelijke gemeente te verstevigen en te borgen. Daarnaast zullen passend wonen, bewegen en valpreventie, (financiële)veiligheid , eenzaamheid, gezonde voeding als thema's worden geprofileerd.

Gids

Er is door de ouderen zelf en de ouderenvoorlichters specifiek gevraagd om een ouderengids. Uit het kwalitatief cliëntenervaringsonderzoek Wmo 2023 kwam deze wens voor dit communicatiemiddel ook naar voren. Op dit moment wordt er gewerkt aan de ouderengids. Deze zal ook in 4^e kwartaal uitgegeven worden. De gids wordt via de ouderenvoorlichters verstrekt en gids zal op de daarvoor beoogde locaties beschikbaar worden gesteld, zoals het Huis van de Stad, de bibliotheek, de ontmoetingsruimtes, de buurthuizen en andere vindplaatsen. Daarnaast zal de gids ook als E-book beschikbaar zijn op de Goudawijzer.

Burgerparticipatie

Voor de verdere uitwerking van de aanbevelingen uit het Zilverplan, zijn er begin november stadgesprekken georganiseerd. Dit sluit aan bij één van de leidende principes uit het GALA: "We doen het samen met de inwoners waar het om gaat: Dat is de rode draad bij beleid en inspanning".

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding	7
1.1. Aanleiding	7
1.2. Vergrijzing	7
1.3. Leeswijzer	8
2. Landelijke, regionale en lokale kaders	9
2.1. Landelijke kaders	9
2.2. Regionale kaders	10
2.3. Lokale kaders	10
3. GALA - Ambitie en leidende principes	13
3.1. Inleiding	13
3.2. Onze Goudse ambitie	13
3.3. Onze Goudse leidende principes	13
4. Ouderen in Gouda	15
4.1. Demografie in relatie tot gezondheid	15
4.2. Bevolkingsprognose in relatie tot gezondheid	16
4.3. Uitdagingen (dubbele) vergrijzing	17
5. Thema's	19
5.1. Gezond leven	19
5.2. Gezond leven/ Mentale gezondheid	19
6. Doelstellingen	20
6.1 Doelstelling GALA	20
6.2 Resultaten	20
6.3 Monitoring en evaluatie.	20
7. Prioriteiten	21
7.1. Ouderenvoorlichting	21
7.2. Bewustwordingscampagne	21

7.3.	Gids	21
7.4.	Burgerparticipatie	22
8.	<i>Begroting</i>	22
9.	<i>Bijlagen</i>	23
9.1	Infographic	23

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Het aantal 65-plussers neemt toe en daarnaast wordt ook de gemiddelde leeftijd steeds hoger, wat ook wel de dubbele vergrijzing wordt genoemd. In 2035 zal ruim 24 procent van de Nederlandse bevolking 65 jaar of ouder zijn, nu is dat nog 20 procent. In 2024 was de grijze druk 35 procent: op elke 65-plusser waren er 3 mensen in de werkzame leeftijd (20 tot 65 jaar). In 2040 is dit naar verwachting al 45,1%.

Het aantal 65-plussers in Gouda betrof 1 januari 2023 20,4% van de totale bevolking, van wie 15,2% tussen de 65 en 79 jaar oud is en 5,1% 80 jaar en ouder is. Het aantal ouderen (65-79 jaar) zal naar verwachting tot 2040 toenemen met 22%. Daarnaast zal het aantal oudere inwoners van 80 jaar en ouder waarschijnlijk groeien met 86% tot 6779 in 2040.

1.2. Vergrijzing

Hoe ouder mensen worden, hoe vaker zij zorg en extra voorzieningen nodig hebben. Met de aankomende vergrijzing neemt het aantal mensen met dementie en andere chronische aandoeningen toe. Dit heeft niet alleen een impact op de ouderen zelf, maar ook op de maatschappij in zijn geheel. De vraag naar ouderenzorg zal fors stijgen. Dit zorgt er niet alleen voor dat de kosten toenemen, maar ook dat er een groter beroep wordt gedaan op zowel professionele als informele zorgverleners. Naar verwachting kan aan deze grotere vraag niet of beperkt worden voldaan, gezien het reeds huidige personeelstekort in de zorg zowel landelijk als in de regio Midden-Holland. Daarnaast zal het aantal potentiële mantelzorgers in de regio halveren, onder andere als gevolg van de vergrijzing. De kosten voor al deze zorg zullen opgebracht moeten worden door de groep werkenden. Het is daarom denkbaar dat de vergrijzing ook van invloed is op de economische ontwikkeling van ons land en het besteedbaar inkomen van huishoudens.

Daarnaast is passende huisvesting een uitdaging, gezien de huidige woningmarkt en de afname van het aantal verpleeg- en verzorgingshuizen.

De gevolgen van de vergrijzing zijn gelukkig niet alleen negatief.

Driekwart van de 65-plussers is vitaal, ondernemend en doet op allerlei manieren mee aan de samenleving. Zo zijn zij actief in het verenigingsleven en is er een toename in het aantal ouderen dat vrijwilligerswerk doet. Ook geeft de groep ouderen het meeste geld uit aan goede doelen. Daarnaast geeft 60% van de Nederlandse ouderen aan regelmatig op een kleinkind te passen. Hiernaast is het een groot voordeel dat we veel mensen in onze maatschappij hebben met de nodige kennis en ervaring.

Met deze achtergrondinformatie en het advies van de GASD¹ om met een 'concreet Aanvalsplan Vergrijzing te komen' in het achterhoofd, is er begin 2024 een onderzoeksnotitie afgerond.

Er wordt in Gouda al veel gedaan op het gebied van ouderen. Het doel van deze onderzoeksnotitie was om dit beter in kaart te brengen en te onderzoeken waar er nog

¹ GASD 'Advies ontwerpnota Iedereen kan meedoen', 25 maart 2020.

kansen lagen. Dit heeft geleid tot 12 aanbevelingen, die in dit Zilverplan zijn uitgewerkt tot actielijnen.

De vraagstukken die voortkomen uit de (dubbele) vergrijzing of daarmee samenhangen vragen namelijk om een integraal plan. Dit om ervoor te kunnen zorgen dat de oudere inwoners in Gouda zich bewust zijn van wat zij zelf kunnen doen om zo lang, fijn, gezond en veilig mogelijk thuis te kunnen blijven wonen

1.3. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaan we in op de landelijke, regionale en lokale programma's kaders, die de basis vormen voor dit Zilverplan, met een Gouds randje. Hoofdstuk 3 volgt met de landelijke, regionale en lokale kaders, die de basis vormen voor dit plan. Hoofdstuk 4 gaat in op uitwerking van de Goudse vergrijzing en de bijbehorende uitdagingen. In hoofdstuk 5 worden de actielijnen besproken. Hierna staan we in hoofdstuk 6 stil bij de lokale doelstellingen en de beoogde resultaten. Hoofdstuk 7 volgt, waarin de prioriteiten worden beschreven. Tot slot is een uitwerking van de lokale financiering te vinden in hoofdstuk 8.

2. Landelijke, regionale en lokale kaders

2.1. Landelijke kaders

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), Het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) vormen de landelijke kaders van het Zilverplan.

Hieronder worden de programma's verder beschreven.

2.1.1. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een samenwerking tussen de Nederlandse overheid, gemeenten, zorgverzekeraars, en andere partijen. Het doel van het GALA is om de gezondheid en het welzijn van Nederlanders te verbeteren. Dit wordt gedaan door in te zetten op preventie, het bevorderen van een gezonde leefstijl, en het stimuleren van participeren in de samenleving. Het akkoord richt zich vooral op het voorkomen van gezondheidsproblemen en het ondersteunen van mensen om actief en gezond te blijven. Dit met als doel dat iedereen zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen en deelnemen aan de maatschappij.

Het Zilverplan is een deelplan van het GALA, op lokaal niveau. Hierover is meer te lezen in hoofdstuk 3.

2.1.2. Het Integraal Zorgakkoord (IZA)

Het Integraal Zorgakkoord (IZA) is een akkoord tussen de Nederlandse overheid, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en andere betrokken partijen. Het doel van het IZA is om de zorg in Nederland toekomstbestendig te maken. Dit gebeurt door afspraken te maken over betere samenwerking, het inzetten op preventie, het verbeteren van de toegankelijkheid van zorg, en het efficiënter inrichten van het zorgstelsel. Het akkoord richt zich op het verminderen van de stijgende zorgkosten en het behouden van de kwaliteit van zorg. Dit met als doel dat iedereen in Nederland goede en betaalbare zorg kan blijven ontvangen.

2.1.3. Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO)

Het WOZO-programma (Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen) zet in op het aanpassen van ondersteuning en zorg op de voorkeur van ouderen om zo lang mogelijk regie op het eigen leven te houden en dat zware, complexe zorgvragen zo lang mogelijk worden uitgesteld of zelfs worden voorkomen. Het akkoord zet in op samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties en andere betrokken partijen om de leefomstandigheden en zorg voor ouderen te verbeteren. Dit met als doel dat ouderen zo lang mogelijk vitaal blijven en het naar elkaar omzien in de wijk te stimuleren. Alles vanuit de nieuwe norm: "zelf als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan".

2.2. Regionale kaders

Regionaal vormen het programma Chronische Zorg Midden-Holland en het onderzoek Nog Langer Thuis de kaders van het Zilverplan.

2.2.1. Transformatieplan Gedeelde Zorg

Gedeelde Zorg is sinds november aan de slag met de uitwerking van het transformatieplan om de zorg toekomstbestendig te organiseren. Dit gaat over hoe zorg en welzijn wordt georganiseerd, om de toenemende zorgvraag op te vangen met minder personeel. De plannen van Gedeelde Zorg bestaan uit tien transformatieopgaven. Gedurende het proces denken inwoners uit de regio en zorgverzekeraars ook mee.

2.2.2. Programma Chronische Zorg M-H

Dit programma, opgesteld door Gedeelde Zorg, is gericht op het verbeteren van zorg voor mensen met chronische aandoeningen in de regio Midden-Holland. Het doel van dit programma is om de samenwerking tussen verschillende zorgverleners te versterken en een geïntegreerde aanpak te bieden voor de behandeling en ondersteuning van chronisch zieke patiënten. Het programma zet in op het bevorderen van efficiënte en patiëntgerichte zorgverlening, waarbij het welzijn van chronische patiënten centraal staat.

2.2.3. Onderzoek Nog Langer Thuis Midden- Holland

Het onderzoek "Nog Langer Thuis in Midden-Holland" is uitgevoerd om te beoordelen in hoeverre het woonzorgaanbod in de regio Midden-Holland aansluit op de huidige en toekomstige vraag. Dit betreft onder meer de vraag naar woonvormen voor mensen met een zorgbehoefte en de beschikbaarheid van dit aanbod. Het onderzoek richt zich ook op knelpunten bij het afstemmen van woonvormen en zorgvoorzieningen op de behoeften van zorgvragers, en het identificeren van mogelijke tekorten of overschotten, om zo passende maatregelen te formuleren voor de middellange en lange termijn. Het doel was ouderen te ondersteunen om hen langer zelfstandig te laten blijven, door middel van het aanbieden van passende woonvoorzieningen, zorg en diensten. De Nog Langer Thuis rapportage is een opmaat naar de regionale woonzorgvisie, die in ontwikkeling is.

2.3. Lokale kaders

Op lokaal niveau vormen de Nota 'Iedereen kan meedoen', de Woon(zorg)visie Wonen in Gouda 2023, de Lokale Inclusieagenda, het programma Sturen op Zorg voor Nu en Straks en het Verstevenen van de sociale basis de kaders voor dit Zilverplan, met een Gouds randje.

2.3.1. Nota Iedereen kan meedoen

Er is aandacht voor inwoners die zorg en ondersteuning nodig hebben, waaronder ouderen, in de Goudse beleidsnota voor het sociaal domein Iedereen kan meedoen. In deze beleidsnota staat het concept van positieve gezondheid centraal, waarbij de focus verschuift van zorg naar gedrag en gezondheid, met meer nadruk op preventie.

2.3.2. Woon(zorg)visie Wonen in Gouda 2023

In deze visie stelt de gemeente zich tot doel 'aangenaam stedelijk wonen voor iedereen, met oog voor zorg' te realiseren. Hieronder vallen ook ouderen. Een speerpunt is de doorstroming van ouderen naar een passende woning. Er wordt met name ingezet op uitbreiding van het nieuwbouwaanbod voor ouderenhuisvesting en

de verschillende woonvormen voor mensen met een (lichte of zware) zorgvraag, zoals hofjes.

2.3.3. Lokale Inclusieagenda

De gemeente wil dat alle inwoners mee kunnen doen. Gouda is namelijk een diverse stad. Inwoners verschillen van elkaar in sociaal-culturele achtergrond, uiterlijke kenmerken, seksuele oriëntatie, sociale status, financiële situatie, educatie, leeftijd, gezondheid, gender en sekse, taal en geletterdheid, (arbeids)participatie, religie en levensbeschouwing.

2.3.4. Programma Sturen op zorg voor nu en straks

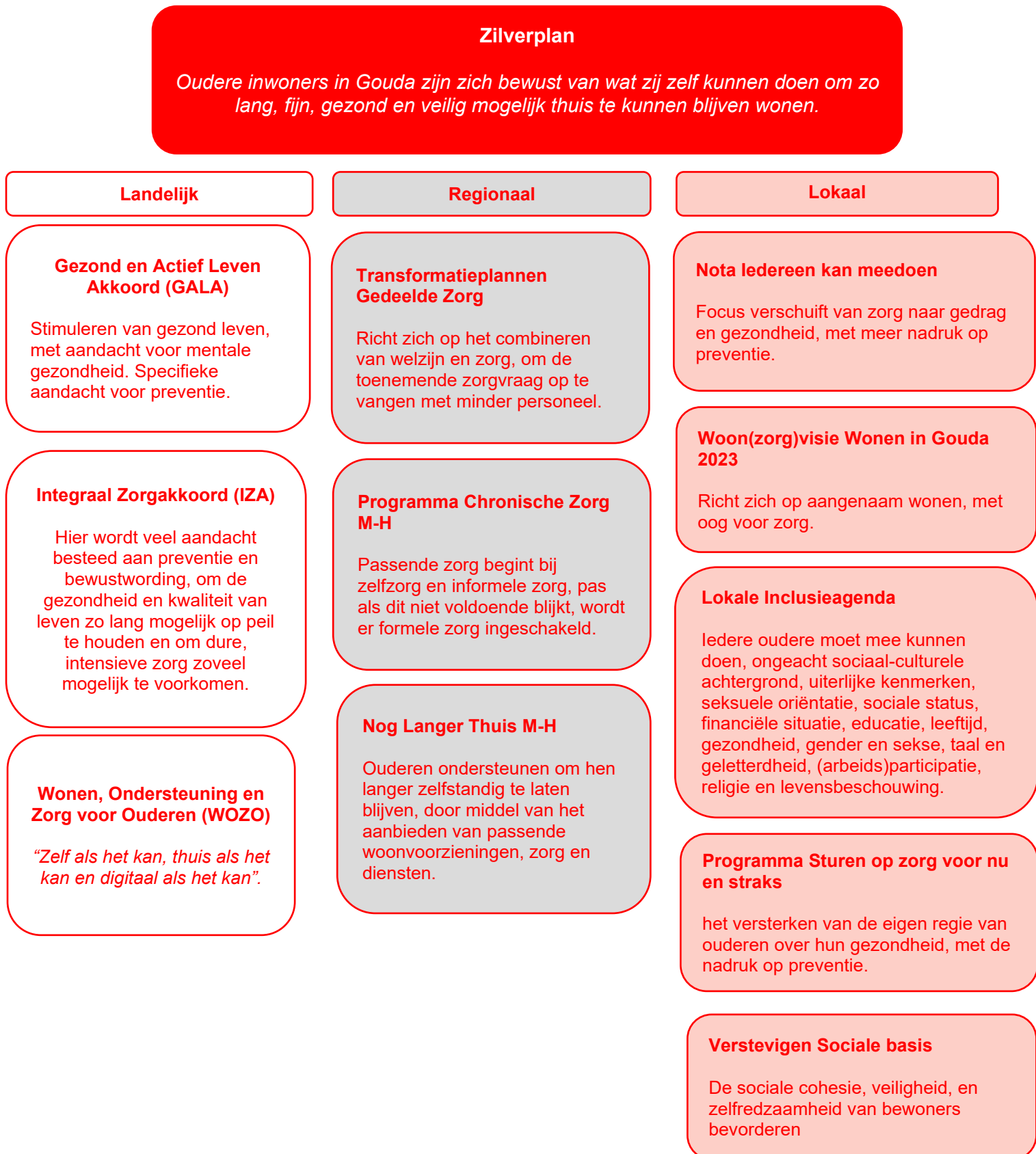
Het programma "Sturen op zorg voor nu en straks" is gericht op het verbeteren van de zorg in de stad, zowel op korte als lange termijn. Het plan is gericht op het waarborgen van toegankelijke, betaalbare en kwalitatief goede zorg voor alle inwoners. Hierbij ligt de nadruk op samenwerking tussen zorginstellingen, preventie van gezondheidsproblemen, en het versterken van de eigen regie van burgers over hun gezondheid. Het doel is om toekomstbestendige zorg te bieden door slim om te gaan met de beschikbare middelen en in te spelen op de veranderende zorgbehoeften.

2.3.5. Bestuursakkoord 'Geef Gouda door! 2022-2026)

In het Bestuursakkoord 'Geef Gouda door! 2022-2026' is de ambitie verwoord om als Gouda een inclusieve en sociale stad te zijn en daarnaast de zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar te houden voor de inwoners die dat nodig hebben. Voor het realiseren van deze ambitie zet de gemeente onder meer in op preventie in het voorliggend veld, ofwel het versterken van de sociale basis. Het doel van het verstevigen van de Sociale basis, is om op wijk- en buurniveau interventies te ontwikkelen die de sociale cohesie, veiligheid, en zelfredzaamheid van bewoners bevorderen.

De overeenkomsten met deze kaders en het Zilverplan, zijn te zien in figuur 2.1.

Figuur 2.1. Landelijke, regionale en lokale kader in relatie tot het Zilverplan, met een Gouds Randje

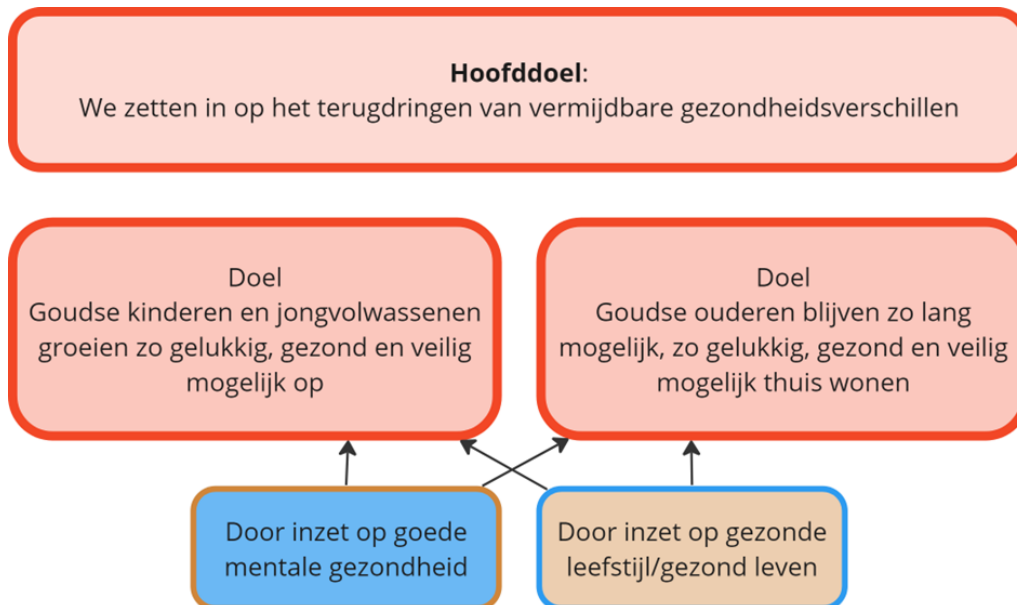
3. GALA - Ambitie en leidende principes

3.1. Inleiding

In de afgelopen periode heeft de gemeente Gouda gewerkt aan een lokale uitvoeringsagenda voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Hierbij zijn de Goudse ambitie en verschillende leidende principes geformuleerd. Deze worden toegepast in al ons beleid en activiteiten, dus ook bij het Zilverplan.

3.2. Onze Goudse ambitie

De Goudse ambitie is het terugdringen van vermijdbare gezondheidsverschillen, specifiek gericht op jongeren én ouderen. De thema's waar extra op ingezet wordt, zijn mentale gezondheid en gezond leven. Daarbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij bestaande initiatieven en kijken we aanvullend waar we onze aanpak kunnen versterken.

3.3. Onze Goudse leidende principes

Onderstaande Goudse leidende principes passen we toe op al ons beleid, de samenwerkingen en activiteiten:

- We gaan uit van de visie van positieve gezondheid
- We doen het samen met de inwoners waar het om gaat. Dat is de rode draad bij ons beleid en onze inspanningen
- De dialoog met de uitvoering staat centraal om hun kennis en kunde te benutten
- We differentiëren in ons beleid en onze processen, om gelijke kansen op gezondheid te stimuleren
- Ons aanbod is toegankelijk en inclusief, en dat betekent:
 - Begrijpelijk;
 - Betaalbaar;
 - Fysiek toegankelijk;

- Passend en verwelkomend.
- We tellen, vertellen en leren over en binnen onze aanpak
- We wegen steeds af wat lokaal of regionaal kan en moet en handelen daarnaar
- We zetten in op een duurzame preventieaanpak

4. Ouderen in Gouda

Voordat er een beeld geschetst wordt van de ouderen in Gouda, is het goed om aan te geven dat wanneer er gesproken wordt over ouderen, dat dit gaat om inwoners van 65 jaar of ouder.²

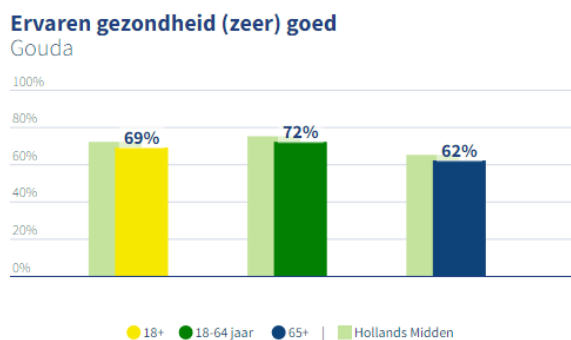
Een grote kanttekening hierbij is dat dé oudere niet bestaat. De Goudse ouderen vormen een diverse groep. Ze hebben andere wensen, verschillen in mate van leeftijd, vitaliteit en mobiliteit. Hebben uiteenlopende achtergronden qua opleiding, leefstijl, vaardigheden, land van herkomst, sociaal netwerk, financiën, woonsituatie, religie en zo verder.³

4.1. Demografie in relatie tot gezondheid

Als er wordt gekeken naar de bevolkingsopbouw van Gouda dan waren er in 2022 14.706 ouderen. Hiervan zijn 3.637 inwoners 80 jaar of ouder. Om een beeld van de Goudse ouderen te geven, is de Gezondheidsmonitor 2022 van GGD Hollands Midden geraadpleegd. Hieronder wordt een aantal interessante trends weergegeven. Voor meer cijfers zie de verwijzingen in de voetnoot.⁴

4.1.1 Gezondheid

62% van de 65-plussers ervaart de eigen gezondheid als goed tot zeer goed. Wel daalt het percentage inwoners met een (zeer) goed ervaren gezondheid, in 2020 was dit namelijk 65%. Ook ligt de ervaren gezondheid in Gouda lager dan het gemiddelde in regio Hollands Midden (72%) en lager dan het gemiddelde landelijk (70%):

2022

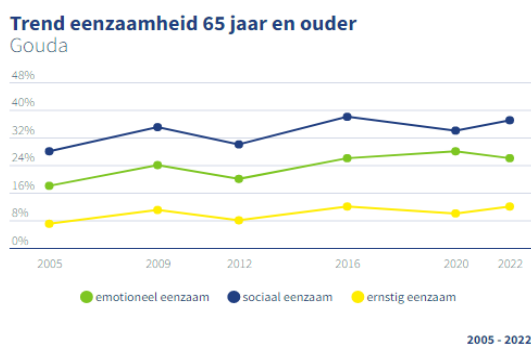
4.1.2 Eenzaamheid

37% van de 65-plussers voelt zich sociaal eenzaam. Dit betekent dat het aantal of de kwaliteit van sociale relaties minder is dan gewenst. 12% van de ouderen voelt zich ernstig eenzaam. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2020 (10%) en ligt 2 procentpunten hoger dan in de regio Hollands Midden (10%):

² Ondanks het feit dat onder andere de pensioenleeftijd hoger is dan 65 jaar, wordt deze leeftijd door bijvoorbeeld het CBS gehanteerd als leeftijdsgrens om te behoren tot de doelgroep ouderen.

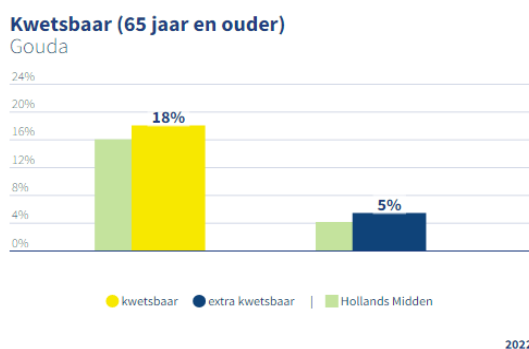
³ Ouderen als oplossing. Over seniorisme, samenleven en solidariteit, Jaarboek Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken 2023.

⁴ Meer cijfers over de gezondheid van Goudse inwoners zijn te vinden op: <https://eengezonderhollandsmidden.nl/dashboard/leeftijdsgroepen/volwassenen-en-ouderen> en <https://www.dejuistezorgopdejuisteplek.nl/regio/regio-beelden-en-plannen/#midden-holland>.

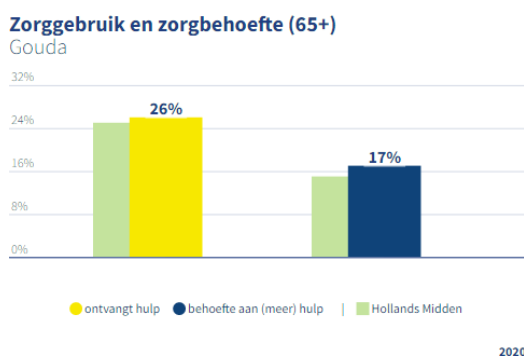
4.1.3 Kwetsbaarheid

18% van de zelfstandig wonende ouderen is kwetsbaar (lichamelijke, psychische en/of sociale problematiek) en 5,4% is extra kwetsbaar (heeft ook financiële problemen). Dit is wat hoger dan het gemiddelde in regio Hollands Midden, waar dit 4% is:

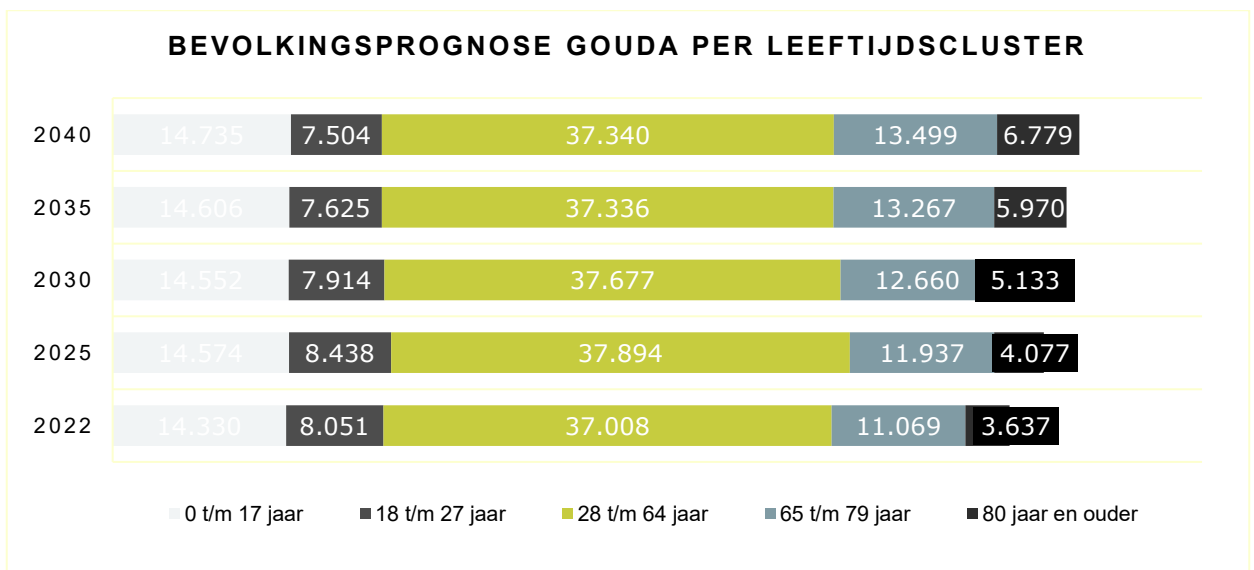
4.1.4 Zorggebruik en zorgbehoefte

26% van de zelfstandig wonende ouderen krijgt hulp vanwege zijn/haar gezondheid. Deze hulp kan gegeven worden door mantelzorgers, professionals of door vrijwilligers. Hulp in de huishouding wordt het vaakst geboden. 17% van de zelfstandig wonende 65-plussers wil (meer) hulp krijgen vanwege hun gezondheid.

4.2. Bevolkingsprognose in relatie tot gezondheid

De bevolkingsprognose van Gouda van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) laat het volgende beeld zien:

Uit deze prognose valt de (dubbele) vergrijzing duidelijk op te maken: het aantal ouderen (65-79 jaar) neemt tot 2040 met 22% toe. Het aantal inwoners van 80 jaar en ouder groeit tot 2040 het snelste met 86% naar 6.779 in 2040. Zoals eerder vermeld neemt ook het aantal inwoners met dementie en andere chronische aandoeningen toe vanwege de vergrijzing. De toename van het aantal inwoners met dementie zal naar verwachting enorm zijn. In 2040 hebben waarschijnlijk 2.400 inwoners een vorm van dementie. Dit is een verdubbeling van het aantal inwoners met dementie ten opzichte van 2020. 70% van de inwoners met dementie wonen zelfstandig in Gouda.⁵

4.3. Uitdagingen (dubbele) vergrijzing

Er is al eerder besproken dat de (dubbele) vergrijzing diverse uitdagingen en vraagstukken met zich meebrengt. Deze worden hieronder beschreven.

4.3.1 Passend Wonen

Steeds meer ouderen wonen langer thuis. Met langer thuis wonen wordt bedoeld: langer zelfstandig wonen op basis van het scheiden van wonen en zorg. Ouderen wonen onder andere langer thuis, deels omdat zij dit zelf graag willen en deels omdat er steeds minder zorginstellingen zijn.

Met de (dubbele) vergrijzing wordt voorzien dat er een grotere vraag naar zorg komt en daarmee is er meer behoefte aan zorgcapaciteit. Zowel als aan personeel, als passende woonvormen. Uit het onderzoek *Nog langer thuis* blijkt dat de vraag naar verpleeghuiszorg in de regio Midden-Holland toeneemt ten opzichte van 2020. De verwachting is dat deze vraag het aantal beschikbare plaatsen overstijgt. Dat is reeds het geval en dit verschil zal naar alle waarschijnlijkheid steeds groter worden.

Daarnaast is de verwachting dat de meeste ouderen met een lichte of matige zorgvraag thuis blijven wonen. Helaas zijn niet alle woningen geschikt om in te wonen wanneer men ouder wordt en/of zorg nodig heeft. Dit zal waarschijnlijk onder andere zorgen voor een toename in het aantal Wmo-aanvragen, voor vaak dure (bouwtechnische) aanpassingen aan bestaande woningen en een toename van het aantal aanvragen voor losse woonvoorzieningen.

⁵ Dementie komt niet alleen voor bij ouderen, echter het overgrote deel is 65 jaar of ouder.

De woning moet niet alleen passend zijn, ook een passende leefomgeving is belangrijk. Dit gaat onder andere om het aanwezig zijn van voldoende voorzieningen en goede toegankelijke openbare ruimte.

Hiernaast ervaren ouderen mét een verhuishwens in de praktijk allerlei drempels bij het doorstromen naar een voor hen passendere woning. Zo zijn er financiële drempels, waarbij de maandlasten voor de nieuwe woning vrijwel altijd een stuk hoger zijn. Is de hypotheek van de oude woning al afbetaald of is de huidige lage huurprijs het resultaat van oud huurprijsbeleid. Daarnaast kunnen verhuiskosten moeilijk op te brengen zijn. Ook is het voor de oudere soms lastig om de verhuizing zelf praktisch te organiseren. De nieuwe woning moet worden gestoffeerd en ingericht. De oude woning moet gereed gemaakt worden voor verkoop of oplevering aan een woningcorporatie. Bij huurwoningen moeten zelf gedane woningingrepen (een gesloopte muur, een eigen keuken en dergelijke) soms weer worden hersteld. Daarnaast verhuizen ouderen graag binnen hun eigen wijk, zodat hun lokale steunnetwerk intact kan blijven en omdat zij gehecht zijn de aan buurt. Het zoekgebied voor een nieuwe woning is dan beperkt en de kans op het vinden van een nieuwe woning kleiner. Daar staat tegenover dat ouderen die in aanmerking komen voor een sociale huurwoning in verhouding tot jongere woningzoekenden een relatief hoge slaagkans hebben in Gouda en de regio.

4.3.2 Zorg en ondersteuning

Vanwege het groeiend aantal ouderen met een zorgvraag, staat de zorg onder druk op verschillende plekken: de Wmo, de eerste lijn en medisch specialistische zorg en de verpleeg(huis)zorg. De arbeidsmarkt voor zorgprofessionals is krap of zeer krap. Ook het aantal potentiële mantelzorgers per hulpbehoevende daalt, onder andere door de vergrijzing. In 2020 zijn er 14 potentiële mantelzorgers ten opzichte van 1 hulpbehoevende. In 2040 zullen er 6 potentiële mantelzorgers per hulpbehoevende zijn.

Daarnaast zullen meer ouderen met een (grotere) zorgvraag thuis blijven wonen. Minder verblijfzorg betekent een hogere druk op de omgeving waar iemand woont. Zo nemen het aantal meldingen toe van mensen met verward gedrag. Ook zal het aandeel alleenstaande ouderen toenemen. Tegelijkertijd nemen de technologische vaardigheden van ouderen toe. Al deze zaken zijn van invloed op de behoefte die ouderen hebben aan ondersteuning en zorg.

5. Thema's

De aanbevelingen uit de onderzoeksnotitie, hebben geleid tot elf thema's waar de gemeente de komende drie jaar aan zal werken. Deze onderwerpen zijn niet nieuw en er wordt al veel gedaan in Gouda. De uitvoering, kansen en partners die met deze thema's te maken hebben, staan nader uitgewerkt in de infographic. Deze is te vinden in de bijlage.

De thema's zijn geschaard onder de twee actielijnen vanuit de lokale uitvoeringsagenda van het GALA, gezond leven en mentale gezondheid.

5.1. Gezond leven

Valpreventie

- Verminderen of voorkomen van valongelukken door risicofactoren te behandelen of aan te passen.

Passend Wonen

- Zorgen voor- en doorstroming stimuleren naar passende woonruimte.

Voorlichting en informeren

- Zorgen voor passende communicatie en voorlichting over mogelijkheden binnen Gouda.

Digitale vaardigheden en technologie

- Toegankelijk Digitaal als het kan

Wmo

- Ouderen die niet op eigen kracht redzaam zijn, ondersteunen om zo lang mogelijk, zelfstandig thuis te blijven

5.2. Gezond leven/ Mentale gezondheid

Financieel gezond en veilig ouder worden

- Ouderen informeren- en tijdig laten nadenken over de financiële kant van ouder worden

Ontmoeten en meedoen

- Iedereen heeft de kans om mee te doen in de wijk, ongeacht beperkingen

Dementie

- Een dementievriendelijke gemeente zijn en blijven

Sociale Basis

- Activiteiten en voorzieningen gericht op ontmoeting, ondersteuning, ontplooiing en ontspanning.

5.3. Mentale gezondheid.

Eenzaamheid

- Het tegengaan van eenzaamheid

Mantelzorg

- Ondersteunen en verlichten van mantelzorg

6. Doelstellingen

De gemeente Gouda zet zich in om ouderen zo lang mogelijk thuis te kunnen laten wonen en zorg in hun eigen omgeving te laten ontvangen, met behoud van eigen regie. Bij voorkeur met steun van naasten en vrijwilligers. Dit vereist meer aandacht voor preventie en ondersteuning, en vraagt om samenwerking tussen wonen, zorg en welzijn.

Dit vraagt om domeinoverstijgende samenwerking voor passende ondersteuning aan ouderen op buurt- of wijkniveau, waardoor ouderen zo lang mogelijk meedoen, hun talenten benutten en een waardevolle invulling aan hun leven kunnen geven. Dit vraagt de nodige inzet van ouderen, hun naasten, mantelzorgers, vrijwilligers, professionals en de samenleving.

Doelstelling Zilverplan

- Samen(leving) Vitaal Ouder
- Ouderen bereiken en mee laten doen
- Toekomstbestendig wonen met oog voor zorg

6.1 Doelstelling GALA

Vanuit de lokale uitvoeringsagenda van het GALA is het de doelstelling om in Gouda in te zetten op het terugdringen van vermijdbare gezondheidsverschillen. Dit is een belangrijke rode draad in het Zilverplan. Gelijke kansen creëren en differentiëren qua aanpak waar nodig.

6.2 Resultaten

Oudere inwoners in Gouda zijn zich bewust van wat zij zelf kunnen doen om zo lang, fijn, gezond en veilig mogelijk thuis te kunnen blijven wonen. Waardoor zij pas later of in mindere mate een beroep zullen doen op professionele zorg.

6.3 Monitoring en evaluatie.

Voor de monitoring vergelijken wij jaarlijks cijfers uit de stadspelling die gehouden wordt in Gouda, op de thema's mantelzorg, vrijwilligerswerk en de bekendheid met de ondersteuningsmogelijkheden bij de gemeente.

De effecten worden in 2026 gemeten door te kijken naar de cijfers die uit de regionale gezondheidsmonitor naar voren komen. De regionale gezondheidsmonitor wordt elke vier jaar door GGD Hollands Midden afgenomen.

Evaluatie vindt plaats door jaarlijks herhaalde (stads)gesprekken met oudere inwoners en partners.

7. Prioriteiten

De gemeente Gouda wil ouderen en de inwoners van haar stad aansporen om tijdig na te denken over belangrijke zaken, die met ouder worden gemoeid gaan. De bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid en de mogelijkheden binnen Gouda voor ouderen, dragen bij aan de preventie van geïndiceerde zorg. Dit is passend bij de landelijke, regionale en lokale kaders.

7.1. Ouderenvoorlichting

De gemeente zet vrijwillige ouderenvoorlichters in om ouderen van 75 jaar en ouder (vrijblijvend) te informeren over passende voorzieningen en mogelijkheden op het gebied van ouder worden in Gouda. Dit heeft als doel dat een oudere zo lang als mogelijk zelfstandig kan blijven wonen én de regie houdt over zijn of haar eigen leven. De ouderenvoorlichters komen elke zes weken bij elkaar voor deskundigheidsbevordering. Deze bijeenkomsten bieden achtergrondinformatie over het hulpaanbod in Gouda en gaan in op actuele thema's. Deze bijeenkomsten worden georganiseerd door de coördinator ouderenvoorlichting.

In 2025 zal de focus van de coördinator ouderenvoorlichting liggen op het vergroten van de zichtbaarheid en vindbaarheid van de ouderenvoorlichting. Om de respons op de uitnodiging te verhogen, wordt de uitnodiging die per post verstuurd wordt verbeterd in samenwerking met het Taalhuis. Ook wordt er ingezet op het binden van de vrijwilligere ouderenvoorlichters, om zo kennis te behouden. Daarnaast zal de coördinator ouderenvoorlichting vanaf 2025 themabijeenkomsten in de wijk gaan organiseren voor ouderen. Deze bijeenkomsten dragen bij aan de bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid en de mogelijkheden binnen Gouda voor ouderen. De thema's van deze bijeenkomsten worden samen met de gebiedsregisseurs, de beleidsadviseur ouderen en het Sociaal Team bepaald.

7.2. Bewustwordingscampagne

De gemeente gaat een bewustwordingscampagne lanceren. De planning is dat deze gelanceerd wordt in het 4^e kwartaal 2024 en loopt gedurende een jaar door in 2025. De lokale bewustwordingscampagne zal aansluiten op de landelijke campagne: 'Praat vandaag over morgen'. Deze landelijke campagne is begin 2024 afgerond en had als doel om zoveel mogelijk mensen een gesprek over hun toekomst te laten voeren. Naast het gesprek voeren over samen vitaal ouder worden, wijst de lokale campagne op het aanwezige ondersteuningsaanbod in Gouda voor mantelzorgers en ouderen.

In de Goudse bewustwordingscampagne wordt specifiek aandacht gegeven aan de thema's passend wonen, bewegen en valpreventie, (financiële)veiligheid, eenzaamheid, gezonde voeding en dementie.
'Oud zonder zorgen, praat vandaag al over morgen.'

7.3. Gids

Er is specifiek gevraagd om een ouderengids door de ouderen zelf en de ouderenvoorlichters. Ook uit het kwalitatief cliëntenervaringsonderzoek Wmo 2023 kwam de wens voor dit communicatiemiddel naar voren. Op dit moment wordt er gewerkt aan de ouderengids. Deze zal ook in 4^e kwartaal uitgegeven worden. De gids wordt via de ouderenvoorlichters verstrekt en gids zal op de daarvoor beoogde locaties beschikbaar worden gesteld, zoals het Huis van de Stad, de bibliotheek, de ontmoetingsruimtes, de buurthuizen en andere vindplaatsen. Daarnaast zal de gids ook als E-book beschikbaar zijn op de Goudawijzer.

7.4. Burgerparticipatie

Voor de verdere uitwerking van de aanbevelingen uit het Zilverplan, worden er stadsgesprekken georganiseerd in het 4e kwartaal van 2024. Dit sluit aan bij één van de leidende principes uit het GALA: “We doen het samen met de inwoners waar het om gaat: Dat is de rode draad bij beleid en inspanning”.

Deze stadsgesprekken worden georganiseerd, omdat we graag in gesprek gaan met ouderen met en van verschillende religies, culturen, achtergronden, vitaliteit, mobiliteit en geslacht. Met deze opbrengsten kunnen we de bewustwordingscampagne, indien nodig, specifiek richten op wat deze ouderen belangrijk vinden en nodig hebben en kan nieuwe informatie leiden tot het wijzigen of het vormen van nieuw beleid.

8. Begroting

De financiering van het huidige en aanvullende aanbod, is afkomstig uit verschillende bronnen. Zo ontvangt de gemeente voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo, inclusief de respijtzorg, geld van het Rijk. Daarnaast ontvangen bijvoorbeeld de buurtservicecentra en het Sociaal Team subsidie vanuit de gemeente.

Er is financiële dekking van € 70.943 voor de inzet op de prioriteiten uit hoofdstuk 7 uit de deelplannen van het GALA. Zo wordt er budget aangesproken vanuit het Lokaal sportakkoord, Gezond Gewicht, Eenzaamheid, Sociale basis, Leefomgeving en Valpreventie.

Financiering vanuit GALA Zilverplan 2024-2026	Begroting ouderengids	Begroting bewustwordings-campagne	Begroting Dementie
Totaal	€15.250	€40.750	€14.943

9. *Bijlage*

9.1 Infographic

Zilverplan

Integraal ouderenplan

- ### DOELEN
- Aangenaam wonen met oog voor zorg
 - Samen Vitaal! Ouder worden
 - Ouderen bereiken en mee laten doen

GEZOND LEVEN

Valpreventie	Inzetten op het verminderen of voorkomen van valongevallen onder ouderen	Pasend wonen	Zorgen voor- en doorstroming structureel naar passende woonruimte voor ouderen	Voeding en informeren	Zorgen voor passende communicatie en voorlichting over mogelijkheden binnen Goeda	Digitale vaardigheden en technologie	Toegankelijk. Digitaal als het kan	Wmo	Ouderen die niet op eigen kracht redzaam zijn, ondersteunen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven
---------------------	--	---------------------	--	------------------------------	---	---	------------------------------------	------------	--

GEZOND LEVEN / MENTALE GEZONDHEID

Financieel gezond en veilig ouder worden	Ouderen informeren en tijdig bijen nodenken over de financiële kant van ouder worden.	Ortnoeten en mee-doen	Ouderen hebben de kans om mee te doen in de wijk, organisatie beperkingen	Dementie	Een dementie vriendelijke gemeente zijn en blijven
---	---	------------------------------	---	-----------------	--

MENTALE GEZONDHEID

Eenzaamheid	Verminderen van eenzaamheid onder ouderen	Mantelzorg	Ondersteunen en verbinden van mantelzorgers
--------------------	---	-------------------	---

WAT WILLEN WE

Valpreventie	Pasend wonen	Voeding en informeren	Digitale vaardigheden en technologie	Wmo	Financieel gezond en veilig ouder worden	Ortnoeten en mee-doen	Dementie	Sociale Basis	Eenzaamheid	Mantelzorg
Opreten regionale lokale Katernapark in samenwerking met SpruceGoeda.	Opreten Bewustwordingscampagne	Opreten Bewustwordingscampagne	Monitoren ontwikkelingen zorgbedrijfs	Collectieve voorzintersverenigingen waar mogelijk en vergiden aanbod algemeen algemene voorzintersverenigingen	Feder ontwikkelen (STG)	Verschierpe subsidierging borgun	Regionaal en lokaal netwerk contrineren en kennis borgun	Verstevigen Sociale Basis	Opreten lokale aanpak eenzaamheid	Regionaal en lokaal netwerk contrineren en kennis borgun
	Opreten regionale woonruimte woonruimte	Opreten Ouderenmarkt	Ontwikkelen communitycestrategie							Ukornsten onderzoek verwerken en rntiegeven in lokaal beleid
			Ontwikkelen ouderen-gids							

OUDERE INWONERS IN GOUDA ZIJN ZICH BEWUST VAN WAT ZIJ ZELF KUNNEN DOEN OM ZO LANG, FIJN, GEZOND EN VEILIG MOGELIJK THUIS TE KUNNEN BLIJVEN WONEN.

WAT DOEN WE AL - UITVOERING

Valpreventie	Passend wonen	Voortichting en informeren	Digitale vaardigheden en technologie	Wmo	Financieel gezond en veilig ouder worden	Ontmoeten en meedoen	Dementie	Sociale Basis	Eenzaamheid	Mantelzorg
Beweegactiviteiten 55+ (Sport Gouda)	Ouderhuis	Ouderenvoorlichters (gemeente)	Informatiepunt Digitale Overheid (STG & Taalhuis)	Respijtzorg	Inkomensondersteuning (gemeente)	Buurtfusiekamers	Goed omgaan met Dementie	WZO	Meek één tegen eenzaamheid (STG)	Respijtzorg (Palet Wezijn)
Stap mee project	Verpleegzorg Thuis	Buurtvoorlichters	LIVING Lab (Gemeente, STG, Sportpunt Gouda)	Hulp bij het huishouden	Alliantie Financieel Veilig ouder Worden (STG)	Buurtvormingscentra	Ride to remember	Langer Zelfstandig Thuis	Positieve apothek	Mantelzorgondersteuning (Palet Wezijn)
Project Doortreppen	Kranenhof	Beweegpiket	Belasting advies Ouderen	Vervoersvoorzieningen	Veiligheidsbijeenkomsten (Gemeente)	Buurthuizen	De Buurvrouw	Gezome hart hopper	Eten in burthuizen	Vrijwillig Thuis (Palet Wezijn)
Walking voetbal	Lijst van nieuwbouw projecten- plan	Aarmeld en advies- dienst (STG)	Direct Duidelijk	Woningaanpassingen	Papierwinkel	Jaarlijkse demenlectcan (Aurheimer Nederland)	Regionaal netwerk dementie	ANWB autobradje	Bernhardtschachtelien	Onderzoek behoeften mantelzorgers (Palet Wezijn)
Gym voor hartpatiënten	Lokale woonzorgvisie	Goudwifizer		Individuele begeleiding	Rodertampas		Lokale werkgroep wroegsprakening	Festmatije	Sociale activiteiten in ontmoetingscentra en burthuizen	Mantelzorgpleidoon
	Diverso projecten wonen en zorg meet gemeenschappelijke ruimte- plannen			Hulpmiddelen	Cursus omgaan met geld		Fysieke en online trainingen	Vervoerspunt Gouda	Gouden dans	De Buurvrouw
				Dagbesteding	Voor elkaar pas		Online trainingen	Buurnest		
							Dementiekransdelfje gemeente	Scoutindivideclub		
							Onvergelijke kookclub			

PARTNERS- OUDEREN IN GOUDA EN OUDERENBONDEN

Valpreventie	Passend wonen	Voortichting en informeren	Digitale vaardigheden en technologie	Wmo	Financieel gezond en veilig ouder worden	Ontmoeten en meedoen	Dementie	Sociale Basis	Eenzaamheid	Mantelzorg
Fysiotherapeuten	Wooncorporaties	Vuchtlingennetwerk	Bibliobus	Zorgaanbieders	Alliantie	Kerken en moskeeen	Werkelers / onder-nemers	Huisartsen	Scholen	Mantelzorgers
Sportvereniging	Zorgorganisaties	bi- culturele ouderen		Hulpvrijwilligersverenig- ciers	Politie	burthuizen	Gedeele zorg	Vrijwilligersorganisaties	Zonnedoem	Palet Wezijn
Sport Gouda		Ouderenbonden		Sociaal Team	Notarissen	Stuelfiguren	Zorgaanbieders	Bereidhulp	Rode Kruis	Respijtzorgers
Dieetisten		GCR			Banken		Wetzijsorganisaties	1e lijn zorg	St. Present	Zorgpartners
Erghtherapeuten		GASD					Vrijwilligersorganisaties	Samen voor Goud		
Huisartsen		Sociaal team						Humanitas		
Podologen										